

PRAKSA USTAVNOG SUDA BOSNE I HERCEGOVINE

Pripremili:

Akademik prof. dr. Miodrag N. Simović,
sudija Ustavnog suda Bosne i Hercegovine i
redovni profesor Pravnog fakulteta Univerziteta u Banjoj Luci

Prof. dr. Vladimir M. Simović,
tužilac Tužilaštva Bosne i Hercegovine

PRAVO NA PRAVIČNO SUĐENJE

Mjere zabrane

Postoji povreda apelantičinog prava na pristup sudu, kao segmentu prava na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, zbog propusta redovnog suda da izvrši zakonom propisanu obavezu da svaka dva mjeseca od donošenja rješenja kojim je apelantici izrečena mjera zabrane ispita da li je mjera zabrane još potrebna i o tome donese rješenje.

Iz obrazloženja:

Ustavni sud najprije uočava da iz spisa apelacije nesporno proizlazi da Kantonalni sud nije izvršio kontrolu opravdanosti daljnjeg postojanja mjere zabrane određene odlukom od 25. maja 2021. godine. Računajući od donošenja mjere zabrane, tj. od 25. maja 2021. godine pa do danas, kontrola izrečene mjere nije izvršena 17 mjeseci, uprkos zakonskoj obavezi da se kontrola vrši svaka dva mjeseca. Štaviše, Kantonalni sud to nepostupanje ničim nije opravdao. Istovremeno, Tužilaštvo smatra da ZKPFBiH (Zakon o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine - „Službene novine Federacije BiH“ br.

35/03, 37/03, 56/03, 78/04, 28/05, 55/06, 27/07, 53/07, 9/09, 12/10, 8/13, 59/14 i 74/20) ne nameće sudovima obavezu kontrole opravdanosti izrečenih mjera zabrane, što je, kako je već obrazloženo, neosnovano. Ustavni sud naglašava da rok koji je propisan odredbama člana 140b. stav (6) ZKPFBiH ne ostavlja bilo kakvu mogućnost da redovni sud odlučuje hoće li ili neće postupati prema vlastitoj dispoziciji, nego je jasno propisana obaveza redovnog suda da u redovnim intervalima preispita izrečene mjere zabrane po službenoj dužnosti. Ustavni sud smatra da je navedeno ograničenje apelanticeinog prava na pristup sudu, u konkretnom slučaju, takvo da je ograničilo samu bit njegovog prava.

Stoga, Ustavni sud, imajući u vidu navedene okolnosti konkretnog slučaja, razmatrajući konkretan slučaj u okviru prakse Evropskog suda za ljudska prava, koju prihvata i Ustavni sud i podržava pozitivno zakonodavstvo Bosne i Hercegovine propisima kojima su utvrđeni rokovi za preduzimanje određenih radnji sudova, konstatuje da propust Kantonalnog suda da u konkretnom postupku u zakonom propisanom roku donese odluku o izvršenoj kontroli mjera zabrane - predstavlja povredu apelanticeinog prava na suštinski i djelotvoran pristup sudu koje je sadržano u pravu na pravično suđenje. Budući da je Ustavni sud zaključio da ograničenje apelanticeinog prava na pristup sudu nije bilo u skladu sa zakonom, nema potrebe za ispitivanjem da li ograničenje apelanticeinog prava na pristup sudu teži legitimnom cilju, te da li postoji razumni odnos proporcionalnosti između upotrijebljenih sredstava i legitimnog cilja koji se nastoji ostvariti.

Ustavni sud smatra svrsishodnim da podsjeti da je u svojoj dosadašnjoj praksi u više navrata odlučivao o navodima apelanata o kršenju njihovih prava zbog toga što su redovni sudovi propustili da izvrše kontrolu opravdanosti daljnjeg postojanja mjera zabrane. Ustavni sud je, zavisno od specifičnih okolnosti svakog od tih predmeta, utvrđivao da je redovni sud zbog nepostupanja po članu 140b. stav (6) ZKPFBiH povrijedio prava apelanata iz člana II/3.k) ili II/3.m) Ustava Bosne i Hercegovine, te člana 13. Evropske konvencije, člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju ili člana 2. Protokola broj 4 uz Evropsku konvenciju (vidi Ustavni sud, između ostalog, odluke o dopustivosti i meritumu br. AP-302/17 od 7. marta 2017. godine; AP-1003/17 od 9. aprila 2017. godine; AP-757/17 od 22. marta 2017. godine i AP-3260/19 od 13. novembra 2019. godine). U svim tim odlu-

kama Ustavni sud je nalagao redovnim sudovima da odmah ispitaju daljnju potrebu mjera zabrane izrečenih apelantima u postupku pred tim sudovima, a takve naloge su sudovi i izvršavali.

Konačno, Ustavni sud podsjeća i da su u skladu sa članom VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine odluke Ustavnog suda konačne i obavezujuće. Takođe, u skladu sa čl. 13. i 15. Pravila Ustavnog suda, rad Ustavnog suda je javan i javnost se osigurava, između ostalog, i objavljivanjem donesenih odluka na internetskoj stranici Ustavnog suda (<https://www.ustavnisud.ba>). Ustavni sud nakon donošenja objavljuje sve odluke radi upoznavanja javnosti o aktuelnoj praksi. Stoga, Ustavni sud smatra da je zabrinjavajuće što redovni sudovi, uprkos jasnim stavovima Ustavnog suda o obaveznoj kontroli opravdanosti mjera zabrane, ne primjenjuju relevantne odredbe zakona, čime kontinuirano krše ljudska prava lica kojima su te mjere izrečene.

(Odluka Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, broj AP-2639/22 od 19. januara 2023. godine)

PRAVO NA SLOBODU I SIGURNOST

Pritvor

Nema kršenja prava na ličnu slobodu i sigurnost iz člana II/3.d) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 5. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda budući da je apelantu pritvor određen u smislu relevantnih odredbi Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine i u skladu sa standardima člana 5. ove konvencije. Osim toga, Ustavni sud smatra da su neosnovani i apelantovi navodi da mu je određen dvostruki pritvor, jer je u drugom krivičnom postupku donesena mjera zabrane napuštanja boravišta, koja se ne može smatrati mjerom koja je ista kao pritvor.

Iz obrazloženja:

U vezi s apelantovim navodima da mu nisu dostavljeni dokazi o postojanju osnovane sumnje, čime mu je onemogućena djelotvorna odbrana, Ustavni sud ukazuje na praksu Evropskog suda za ljudska prava prema kojoj postupak koji se vodi na osnovu člana 5. stav 4.

Evropske konvencije, u principu, treba u najvećoj mogućoj mjeri, s obzirom na okolnosti istrage koja je u toku, takođe, zadovoljavati osnovne zahtjeve pravičnog suđenja. Iako se u nacionalnom pravu ovaj zahtjev može zadovoljiti na različite načine, koji god da se način odabere potrebno je osigurati da druga stranka ima uvid u očitovanja koja su podnesena i da ima stvarnu mogućnost davati primjedbe na njih (vidi, *mutatis mutandis*, presuda u predmetu Brandstetter protiv Austrije od 28. augusta 1991. godine, predstavka broj 11170/84, tačka 67 i *Garcia Alva protiv Njemačke* presuda od 13. februara 2001. godine, predstavka broj 23541/94).

Načelo ravnopravnosti strana koje se primjenjuje u *habeas corpus* postupcima podrazumijeva da postupak mora biti adversaran i da osumnjičeni/optuženi mora imati pristup spisima istražnih organa koji se koriste za donošenje odluke o pritvoru prije suđenja, odnosno dokumentima koji su neophodni za efikasno osporavanje njegove zakonitosti pritvora (vidi Evropski sud, *Reinprecht protiv Austrije*, presuda od 15. novembra 2005. godine, predstavka broj 67175/01, tačka 31; *A. i drugi protiv Ujedinjenog Kraljevstva* [VV], presuda od 15. februara 2009. godine, predstavka broj 3455/05, tačka 204 i *Ragıp Zarakolu protiv Turske*, presuda od 15. decembra 2020. godine, predstavka broj 15064/12, tač. 59–61). Ustavni sud takođe ukazuje da se u svojoj praksi već bavio predmetima koji su pokretali slična pitanja u kontekstu gotovo identične odredbe člana 47. ZKPBiH - Zakon o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine, „Službene novine Federacije BiH“ br. 35/03, 37/03, 56/03, 78/04, 28/05, 55/06, 27/07, 53/07, 9/09, 12/10, 8/13, 59/14 i 74/20 (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj AP-4309/14 od 18. decembra 2014. godine, tačka 41, dostupna na www.ustavnisud.ba).

U konkretnom slučaju Ustavni sud smatra da apelantu nije uskraćena mogućnost da se izjasni o navodima i dokazima koji ga terete, s obzirom na to da iz obrazloženja osporenih odluka jasno proizlazi da je, u smislu član 61. stava 2. ZKPFBiH, Tužilaštvo Kantona Sarajevo dostavilo sudu dokaze bitne za određivanje pritvora. Takođe, u prijedlogu za određivanje pritvora naveden je sadržaj dokaza u dovoljnoj mjeri koji je apelantu i njegovoj odbrani omogućavao njihovo osporavanje. Stoga i ove apelantove navode Ustavni sud smatra neosnovanim.

Apelant problematizira i zaključak Kantonalnog suda da mu je pritvor pred Sudom BiH određen zbog opasnost od bjekstva, te da je kasnije pritvor po ovom osnovu zamijenjen mjerom zabrane. Ustavni sud smatra da su osnovani apelantovi navodi o pogrešnoj konstataciji Kantonalnog suda. Apelantu je pritvor pred Sudom BiH bio određen zbog iteracijske i koluzione opasnosti, a ne zbog opasnosti od bjekstva. Međutim, ovo ni na koji način ne dovodi u pitanje zakonitost pritvora koji je apelantu odredio Kantonalni sud, odnosno ne dovodi do očigledne nepravilnosti osporenog rješenja o pritvoru, pa time ni do kršenja garancija iz člana II/3.d) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 5. Evropske konvencije.

(Odluka Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, broj AP-1106/22 od 18. oktobra 2022. godine)

PRAVO NA PRAVIČNO SUĐENJE

Radni odnosi

Nije povrijeđeno apelantovo pravo na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda kada je u okolnostima konkretnog slučaja apelantovo pravo, garantovano zakonomjer su redovni sudovi u osporenim odlukama dali jasno i uvjerljivo obrazloženje zbog čega je odbijen apelantov tužbeni zahtjev, pozivajući se na relevantne odredbe čl. 97. i 102. Zakona o radu. Uz to, apelant svojim navodima nije doveo u pitanje pravičnost postupka u konkretnom slučaju, niti je dokazano da je postupak na bilo koji način u procesnom smislu proveden na njegovu štetu.

Iz obrazloženja:

Ustavni sud zapaža da su redovni sudovi u konkretnoj pravnoj stvari razmotrili apelantove navode koje on ponavlja i u apelaciji i da su, nasuprot apelantovim tvrdnjama, dali jasno i relevantno obrazloženje zašto ti navodi ne mogu dovesti do drugačijeg ishoda konkretne pravne stvari. Naime, Ustavni sud zapaža da se, nasuprotno

apelantovim tvrdnjama da je proglašen odgovornim na temelju nalaza vještaka, Opštinski sud pozvao i na druge dokaze, i to: zapisnik Povjerenstva o popisu robe u skladištu, iskaz zastupnika tuženog i iskaz svjedoka. Kantonalni sud je prihvatio obrazloženje Opštinskog suda, koji je iz provedenih dokaza zaključio da je tuženi dokazao postojanje opravdanih razloga za otkaz prema čl. 97. stav 1. i članu 102. Zakona o radu („Službene novine Federacije BiH“ br. 26/16, 89/18, 23/20, 31/20, 49/21, 19/22 i 44/22). Dakle, postoji obrazloženje o pitanjima koja su suštinski bitna za donošenje odluke. Osim toga, ništa ne ukazuje da su sudovi izveli proizvoljne pravne zaključke, zato što su se pozvali na relevantne odredbe, konkretno čl. 97. i 102. Zakona o radu, i primijenili ih na utvrđeno činjenično stanje, te o tome dali relevantno obrazloženje koje se ne može ocijeniti ni proizvoljnim niti očigledno nerazumnim.

Imajući u vidu sve što je rečeno, Ustavni sud smatra da apelant nije doveo u pitanje pravičnost postupka u konkretnom slučaju, niti je dokazano da je postupak na bilo koji način u procesnom smislu proveden na njegovu štetu, već je samo nezadovoljan ishodom postupka. Međutim, apelantovo nezadovoljstvo osporenim odlukama ne može pokrenuti pitanje poštovanja garancija iz člana 6. stav 1. Evropske konvencije.

(Odluka Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, broj AP-81/21 od 2. novembra 2022. godine)

PRAVO NA PRAVIČNO SUĐENJE

Postupak protizvršenja u parničnom postupku

Postoji povreda prava na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda kada je Vrhovni sud osporenu presudu donio bez poštoivanja pravnog stava Ustavnog suda, odnosno kada u obrazloženju osporene presude Vrhovnog suda nisu dati relevantni i dovoljni razlozi o ključnim zaključcima koje je taj sud usvojio na apelantovu štetu, zbog čega takvo obrazloženje ukazuje na proizvoljnu primjenu odredaba Zakona o obligacionim odnosima i Zakona o parničnom postupku.

Iz obrazloženja:

Ustavni sud zapaža da i iz odluka donesenih u izvršnom postupku proizlazi da je u konkretnom predmetu utvrđeno da je tužilac u postupku protivizvršenja kao tražilac izvršenja potraživao sporni iznos od drugotuženog, a ne od apelanta, kao i da su Viši privredni sud i Okružni privredni sud zaključili da se u konkretnom slučaju ne radi o materijalnopravnom odnosu između tužioca i apelanta, već o materijalnopravnom odnosu između tužioca i drugotuženog. Ustavni sud je na ovo ukazao i u Odluci broj AP-622/20. Osim toga, Vrhovni sud u svojoj novoj odluci ističe da je apelant imao punomoć za zastupanje drugotuženog (u smislu odredbe člana 305. ZPP - Zakon o parničnom postupku, „Službeni glasnik Republike Srpske“ br. 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 105/08, 45/09, 49/09 i 61/13) u parničnom postupku i da se postupak protivizvršenja vodio protiv drugotuženog koji je obavezan da vrati sporni iznos tužiocu. Ustavni sud naročito ističe da je, nakon što je Vrhovni sud utvrdio da je apelant imao punomoć da u ime drugotuženog pokrene postupak izvršenja protiv tužioca, da zastupa drugotuženog u postupku izvršenja i da u ime drugotuženog naplati dosuđeni iznos od tužioca, Vrhovni sud, ipak, zaključio da takva punomoć „nema karakter punomoći izdate u smislu odredbe člana 305. ZPP“, kao i da je uz takvu punomoć apelant postupak vodio „u ime drugotuženog, ali za svoj račun“.

Međutim, Ustavni sud ukazuje da za takav zaključak drugostepeni sud nije naveo ni relevantne, ni prihvatljive razloge koji bi zadovoljili standard obrazložene odluke u smislu člana 6. stav 1. Evropske konvencije. S druge strane, Ustavni sud ističe da je obrazloženje Višeg privrednog suda i Okružnog privrednog suda, za razliku od obrazloženja osporene presude Vrhovnog suda, argumentovano i jasno. Iz tog obrazloženja nesumnjivo proizlazi da ni u parničnom postupku u kojem je utvrđen sporni iznos, ni u izvršnom postupku u kojem je apelant u ime drugotuženog naplatio taj iznos od tužioca, apelant nije imao svojstvo stranke, već punomoćnika drugotuženog, kao što nije bio stranka ni u postupku protivizvršenja koji je pokrenuo tužilac protiv drugotuženog, već je to bio drugotuženi koji je i obavezan da tužiocu vrati sporni iznos. Imajući sve navedeno u vidu, te standarde prava na obrazloženu odluku, Ustavni sud smatra da obrazloženje koje je dao Vrhovni sud ukazuje na arbitrarno sudsko odlučivanje.

(Odluka Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, broj AP-4147/20 od 7. septembra

2022. godine)

PRAVO NA PRAVIČNO SUĐENJE

Pravo na odbranu

Nema kršenja apelantovog prava na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. st. 1. i 3.b) i d) Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, jer su u predmetnom krivičnom postupku, sagledanom u cjelini, poštovani svi standardi prava na pravično suđenje.

Iz obrazloženja:

U konkretnom slučaju se nije radilo o potpunoj ili djelomičnoj zabrani uvida u spis predmeta od suda ili tužilaštva, što bi u konvencijskom smislu otvorilo pitanje ispitivanja opravdanosti takvog odbijanja i utvrđenja eventualne nedovoljnosti vremena i mogućnosti za pripremu odbrane. Takvo odbijanje bi, takođe, išlo u prilog zaključku da je time došlo i do povrede načela „jednakosti oružja“ (vidi, Evropski sud za ljudska prava, Beraru protiv Rumunije, broj aplikacije 40107/04, presuda od 18. marta 2014. godine, stav 70). Međutim, u situaciji u kojoj je apelantova braniteljka imala mogućnost da lično dođe u Kantonalno tužilaštvo i gdje nije dovedeno u sumnju da bi joj bio onemogućen uvid u cjelokupan spis predmeta, Ustavni sud smatra da je apelantu i njegovoj braniteljki bio omogućen potreban pristup spisu predmeta kako bi izvršili pripremu za apelantovo suđenje. Posljedično navedenom, Ustavni sud ne nalazi proizvoljnost ni u zaključku Kantonalnog suda da je neutemeljen žalbeni prigovor uskraćivanja bilo kakvog uvida u spise predmeta.

Dakle, u okolnostima konkretnog predmeta se ne može govoriti o ograničenjima optuženikovih-apelantovih prava, već o eventualnim poteškoćama sa kojima se njegova odbrana suočila zbog činjenice da je sjedište advokatskog ureda apelantove braniteljke izvan mjesta u kojem se apelantu sudilo. Svakako, na ovaj način Ustavni sud ni u kojem slučaju ne dovodi u pitanje pravo advokata da zastupaju optužene pred sudovima koji se nalaze izvan sjedišta njihovih ureda. S obzirom na navedeno, Ustavni sud smatra da navedene poteškoće i

postupanje Kantonalnog tužilaštva u konkretnom slučaju nisu dovele u pitanje dovoljnu ravnotežu u predmetnom krivičnom postupku s ciljem osiguranja da apelant u konkretnom slučaju ima pravično suđenje.

Istovremeno, u odnosu na činjenicu postojanja različite prakse nadležnih tužilaštava u istim ili sličnim situacijama (u odnosu na ostvarivanje prava na uvid u spise predmeta), Ustavni sud svakako afirmiše praksu koja odbrani dodatno olakšava uvid u spise predmeta, ali suprotno postupanje a priori ne rezultira kršenjem prava na pravično suđenje. Zbog toga, Ustavni sud smatra ove navode apelacije neutemeljenim u smislu člana 6. stav 1. i stav 3.b) Evropske konvencije. Takođe, Ustavni sud smatra da apelant nije bio u konvencijskom smislu ograničen i doveden u neravnopravan položaj u odnosu na optužbu i da mu nije povrijeđeno pravo na jednakost strana u postupku u smislu člana 6. stav 3.d) Evropske konvencije.

(Odluka Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, broj AP-961/21 od 6. jula 2022. godine)

PRAVO NA PRAVIČNO SUĐENJE

Suđenje u razumnom roku

Došlo je do kršenja prava na pravično suđenje u razumnom roku iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda budući da je dužina postupka bila pretjerano duga, za što nadležni organi i sud nisu dali razumno i logično objašnjenje.

Iz obrazloženja:

Ustavni sud ponavlja da se opravdanost dužine postupka mora ocijeniti u svjetlu okolnosti predmeta i u odnosu na sljedeće kriterije: složenost predmeta, postupanje apelanata i relevantnih organa vlasti, te šta je u sporu za apelante bilo dovedeno u pitanje (vidi Evropski sud za ljudska prava, *Mikulić protiv Hrvatske*, presuda od 7. februara 2002. godine, predstavka broj 53176/99, tačka 38. i *Delić protiv Bosne i Hercegovine*, presuda od 2. marta 2021. godine, predstavka broj 59181/18, tačka 18).

Ustavni sud naglašava da je u nizu svojih odluka utvrdio kršenje prava na suđenje u razumnom roku povodom pitanja sličnih onima koja se postavljaju i u navedenim apelacijama. Osim toga, Ustavni sud je utvrdio i da postoji sistemski problem s rješavanjem predmeta u razumnom roku pred sudovima u Bosni i Hercegovini. To je posljedica sistemskih nedostataka u organizovanju pravosuđa i efektivnom ostvarivanju nadležnosti raznih nivoa javne vlasti u ovoj oblasti, za što ne postoji ni djelotvoran pravni lijek (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj AP-1680/16 od 10. maja 2017. godine, tač. 53–66. i druge odluke od 10. maja 2017. godine, sve dostupne na internetskoj stranici Ustavnog suda www.ustavnisud.ba).

Nakon što je ispitao sve dokumente koji su mu podneseni u navedenim apelacijama, Ustavni sud nije uočio bilo kakvu činjenicu ili argument koji bi mogao opravdati sveukupnu dužinu navedenih postupaka pred nadležnim organima i redovnim sudovima. Imajući u vidu svoju praksu u vezi s ovim pitanjem, Ustavni sud smatra da je u predmetima navedenim u ovoj odluci dužina postupka bila prekomjerna, te da nije zadovoljila kriterij „razumnog roka“.

S obzirom na odluku u ovom predmetu i svoju dosadašnju praksu (vidi npr. Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj AP-2975/21 od 7. septembra 2022. godine, tač. 32–34), Ustavni sud smatra da, u smislu člana 74. Pravila Ustavnog suda, na ime naknade štete zbog nedonošenja odluke u razumnom roku apelantima treba isplatiti iznos od po 1.000,00 KM.

Ovu naknadu je dužna platiti Vlada Federacije Bosne i Hercegovine s obzirom na pravni status Federalnog zavoda za penzijsko i invalidsko osiguranje, i to u roku od tri mjeseca od dana dostave ove odluke, uz obavezu da nakon isteka tog roka apelantima plati zakonsku zateznu kamatu na eventualno neisplaćeni iznos ili dio iznosa naknade određene ovom odlukom. Ova odluka Ustavnog suda u dijelu koji se odnosi na naknadu nematerijalne štete predstavlja izvršnu ispravu.

U pogledu zahtjeva da Ustavni sud apelantima dosudi troškove sastavljanja apelacije, Ustavni sud podsjeća da, prema Pravilima Ustavnog suda, nije propisano da apelant ima pravo na troškove sastavljanja apelacije.

(Odluka Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, broj AP-3093/21 od 1.i 2. decembra 2022. godine)

PRAVO NA DJELOTVORAN PRAVNI LIJEK U VEZI S PRAVOM NA PRAVIČNO SUĐENJE

Zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke

Prekršeno je apelantovo pravo na djelotvoran pravni lijek iz člana 13. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda u vezi s pravom na pristup sudu iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. ove konvencije u situaciji kada je Vrhovni sud odbacio apelantov zahtjev za vanredno preispitivanje analognom primjenom Zakona o parničnom postupku kojim se ograničava pravo stranke da izjavi reviziju, budući da takvo ograničenje nije propisano u Zakonu o upravnim sporovima koji sadrži odredbe o tome ko i kako može izjaviti zahtjev za vanredno preispitivanje, pa je primjena člana 55. Zakona o upravnim sporovima proizvoljna.

Iz obrazloženja:

Ustavni sud podsjeća da je o istom pravnom pitanju raspravljao u više svojih odluka (vidi, Ustavni sud, odluke o dopustivosti i meritumu br. AP-429/19 od 28. oktobra 2020. godine; AP-284/19 od 15. jula 2020. godine; AP-6522/18 od 20. maja 2020. godine i AP-5055/18 od 15. januara 2020. godine, dostupne na web-stranici Ustavnog suda www.ustavnisud.ba), u kojima je identične apelacione navode razmotrio sa aspekta povrede prava iz člana 13. Evropske konvencije u vezi sa pravom iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije.

Dovodeći navedene stavove iz citirane Odluke broj AP-5055/18 od 15. januara 2020. godine u vezu sa okolnostima konkretnog predmeta, Ustavni sud smatra da su oni u cijelosti primjenjivi i u konkretnom slučaju. Slijedom navedenog, imajući u vidu stavove izražene u Odluci broj AP-5055/18 u pogledu navedenog pitanja, te sve okolnosti konkretnog slučaja, Ustavni sud je ustanovio da je odbacivanjem apelantovog zahtjeva za vanredno preispitivanje, analognom primjenom Zakona o parničnom postupku (“Službene novine Federacije BiH” br. 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15) kojim se ograničava parnična sposobnost stranke da izjavi reviziju, budući da takvo ograničenje nije propisano u Zakonu o upravnim sporovima (“Službene novine Federacije BiH”

broj 9/05) u koji sadrži odredbe o tome ko i kako može izjaviti zahtjev za vanredno preispitivanje, Vrhovni sud, inače djelotvoran pravni lijek, učinio nedjelotvornim tako što je apelantu proizvoljno onemogućio pristup tom pravnom lijeku.

(Odluka Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, broj AP-3259/19 od 10. decembra 2020. godine)

NADLEŽNOST USTAVNOG SUDA U PITANJIMA KOJA MU JE PROSLIJEDIO BILO KOJI SUD U BOSNI I HERCEGOVINI U POGLEDU TOGA DA LI JE ZAKON, O ČIJEM VAŽENJU NJEGOVA ODLUKA ZAVISI, KOMPATIBILAN SA USTAVOM BIH, SA EVROPSKOM KONVENCIJOM ZA ZAŠTITU LJUDSKIH PRAVA I OSNOVNIH SLOBODA I NJENIM PROTOKOLIMA ILI SA ZAKONIMA BOSNE I HERCEGOVINE

Član 10. stav 1. tačka b) Zakona o sudskim taksama („Službeni glasnik Republike Srpske“ br. 73/08, 49/09, 67/13, 63/14, 66/18 i 67/20)

Podnosilac zahtjeva nije dostavio bilo kakav podnesak nakon što je Ustavni sud od njega zatražio dopunu zahtjeva za ocjenu ustavnosti. Dakle, zahtjev za ocjenu ustavnosti ne sadrži potreban uslov da bi Ustavni sud zasnovao svoju nadležnost prema članu VI/3.c) Ustava Bosne i Hercegovine. Kako zahtjev za ocjenu ustavnosti ne sadrži navedene podatke, a podnosilac zahtjeva je propustio da na traženje Ustavnog suda u ostavljenom roku dopuni zahtjev za ocjenu ustavnosti u smislu člana 21. stav (4) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud smatra da je zahtjev za ocjenu ustavnosti nedopušten.

Iz obrazloženja:

Podnosilac zahtjeva traži od Ustavnog suda da ispita da li je osporena odredba u skladu sa članom II/4. Ustava Bosne i Hercegovine

i članom 14. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda. Podnosilac zahtjeva navodi da je osporena odredba, prema kojoj su jedinice lokalne samouprave oslobođene plaćanja sudske takse, suprotna članu II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i članu 14. Evropske konvencije. Takođe, navodi da su na taj način fizička i ostala pravna lica dovedena u neravnopravan položaj u odnosu na jedinice lokalne samouprave. Kao primjer ističe da je Grad Banjaluka kao jedinica lokalne samouprave, sa budžetom od 120 miliona KM, oslobođen plaćanja sudske takse, dok je fizičko lice s platom od 1.000,00 KM obavezno da plati sudsku taksu itd.

U zahtjevu za ocjenu ustavnosti podnosilac nije ništa naveo o konkretnom predmetu u kojem „odluka zavisi“ od člana 10. stav 1. Zakona o sudskim taksama, odnosno da li je pred sudom predmet u kojem odluka zavisi od toga da li je navedena odredba u skladu s Ustavom Bosne i Hercegovine. S obzirom na to, od podnosioca zahtjeva je 18. novembra 2022. godine, u smislu člana 21. stav (4) i člana 22. Pravila Ustavnog suda, zatraženo da dopuni zahtjev u roku od 15 dana i navede predmet koji je bio povod za podnošenje zahtjeva za ocjenu ustavnosti. U ostavljenom roku, koji je istekao 3. decembra 2022. godine, podnosilac zahtjeva nije dopunio zahtjev.

Pri ispitivanju dopustivosti zahtjeva za ocjenu ustavnosti Ustavni sud je pošao od odredbe člana VI/3.c) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 19. stav (1) tačka a), člana 21. stav (4) i člana 22. st. (1) i (2) Pravila Ustavnog suda.

Ustavni sud podsjeća na stav izražen u Odluci o dopustivosti broj U-9/20 od 26. novembra 2020. godine (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti broj U-9/20 od 26. novembra 2020. godine, objavljena u „Službenom glasniku Bosne i Hercegovine“ broj 80/20): [...] Ustavni sud ističe da iz teksta člana VI/3.c) Ustava BiH i prakse Ustavnog suda proizlazi da redovni sudovi ne mogu podnijeti zahtjev Ustavnom sudu za ocjenu ustavnosti bilo kojeg zakona (in abstracto), nego samo zakona koji se odnose na određeni predmet koji se rješava pred redovnim sudom i koji je od odlučujućeg značaja za odluku. U suprotnom, tumačenjem člana VI/3.c) Ustava BiH tako da omogućava bilo kojem sudu da putem ovog postupka pokrene postupak iz člana VI/3.a) ili nekog drugog člana Ustava BiH - došlo bi do kršenja odredbe člana VI/3. stav 1. Ustava BiH, kojom je određeno da će Ustavni sud podržavati ovaj Ustav. Naime, Ustav BiH je eksplicitno odredio krug

ovlaštenih lica iz člana VI/3.a) koja mogu pokrenuti takav postupak, te nije ostavio bilo kakav prostor za drugačije tumačenje nadležnosti Ustavnog suda iz člana VI/3.c) Ustava BiH u vezi s tim pitanjem, niti član VI/3.c) Ustava BiH daje Ustavnom sudu ovlaštenje da tim članom promijeni krug ovlaštenih lica iz člana VI/3.a) Ustava BiH.

Iz svega navedenog proizlazi da nije ispunjen uslov iz člana VI/3.c) Ustava BiH jer zahtjev nije podnesen/dopunjen na način da iz njega proizlazi da od njegovog važenja zavisi odluka suda u konkretnom postupku koji se vodi pred tim sudom iz njegove stvarne nadležnosti.

Imajući u vidu odredbu člana 19. stav (1) tačka f) i člana 22. stav (2) Pravila Ustavnog suda, prema kojoj će se zahtjev za ocjenu ustavnosti odbaciti kao nedopušten ukoliko je podnosilac zahtjeva propustio da u ostavljenom roku dopuni zahtjev za ocjenu ustavnosti, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

(Odluka Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, broj U-32/22 od 23. marta 2023. godine)